

Betänkandet SOU 2018:57. Barns och ungas läsning – ett ansvar för hela samhället. Ku2018/01470/KO

Övergripande synpunkter

Kulturanalys har beretts möjlighet att lämna synpunkter på Läsdelegationens betänkande SOU 2018:57: Barns och ungas läsning – ett ansvar för hela samhället. Läsdelegationens uppdrag omfattade insatser för läsande inom både utbildningspolitiken och kulturpolitiken. I en stor del av betänkandet betonas vikten av samverkan mellan dessa två politikområden, men också med andra politikområden och icke-offentlig verksamhet. Kulturanalys instämmer i uppfattningen att läsning är en fråga för hela samhället som kräver bred samverkan.

Mot bakgrund av myndighetens kompetens och inriktning berör vi i vårt remissvar i första hand de förslag som vi uppfattar ligger inom kulturpolitikens område samt frågor om utvärdering och forskning. Vad gäller förslag inom utbildningspolitik, såsom läsinlärning och läsförståelse, avstår vi från att lämna synpunkter, även om dessa insatser i många fall även kan ha indirekt inverkan inom kulturpolitikens område.

I bilaga 2 till Läsdelegationens betänkande framgår att det framförallt är bland ungdomar som läsvanorna förändrats i riktning mot minskat läsande, vilket även tas upp av delegationen som ett orosmoln (s. 26). Mot bakgrund av detta är det värt att notera att betänkandet innehåller förslag om utökade läsfrämjande insatser för småbarn, barn i förskoleåldern och barn i yngre skolåldern, men inga förslag som specifikt är inriktade på ungdomar i högstadie- och gymnasieålder. Liksom Läsdelegationen menar Kulturanalys att det finns anledning att genomföra fördjupade undersökningar av läsvanor och attityder till läsning bland ungdomar. Sådana fördjupade undersökningar kan utgöra underlag för framtida läsfrämjande insatser.

Sammanfattning av Kulturanalys svar på enskilda förslag och bedömningar

- Kulturanalys avstyrker förslaget (3.6) om generella informationsinsatser, men instämmer i delegationens bedömning om att samverkan mellan Kulturrådet, Skolverket och Socialstyrelsen kring små barns språkutveckling bör öka.
- Kulturanalys instämmer inte i bedömningen (6.6) att Kulturrådet vid fördelning av bidrag till läsfrämjande ska prioritera projekt som avser läsfrämjande i fritidshem.
- Kulturanalys tillstyrker förslaget (7.4) att införa försök med verksamhetsbidrag för organisationer med läsfrämjande på lov. *Vi anser dock att försöket bör vara mer omfattande både vad gäller tidsperiod och resurser. Försöket bör utvärderas av en oberoende part.*

- Kulturanalys tillstyrker förslagen (8.7) om kompetensutveckling för bibliotekarier. *I den långsiktiga kompetensutvecklingen anser vi att de regionala biblioteksverksamheternas erfarenhet och kompetens bör utnyttjas. Kompetensutvecklingen bör på sikt inte bygga på sökbara statliga bidrag eftersom den på sikt då riskerar att inte komma små kommuner till del.*
- Kulturanalys avstår från att ta ställning till flera av förslagen (9.4) gällande läsfrämjande för vuxna. *Kulturanalys anser att framtida insatser bör ta avstamp i skillnader i befolkningens läsvanor.*
- Kulturanalys anser delegationens bedömning (10.3) angående uppföljning saknar konkretion. *Kulturanalys ser behov av att utveckla former för uppföljning och utvärdering av barns och ungas läskunnighet och läsvanor utifrån de nationella målen för litteratur- och läsfrämjande. Befintliga kultur- och läsvaneundersökning bör utgöra ett viktigt instrument i detta arbete.*
- Kulturanalys tillstyrker förslaget (10.5) att inrätta ett Läsråd. *Betänkandets förslag till sammansättning och uppdrag för Läsrådet bör dock utredas vidare. Innan Läsrådet permanentas bör en utomstående part utvärdera Läsrådet. Utvärderingsuppdraget bör ha karaktären av en flerårig löpande utvärdering.*
- Kulturanalys instämmer med delegationens bedömning (11.1) i de delar som berör bibliotekarieutbildning, och avstår i övrigt från att lämna synpunkter.
- Kulturanalys instämmer i delegationens bedömning (11.2) angående behov av läsvaneundersökningar för barn och unga. *Kulturanalys publicerade 2017 en kulturvaneundersökning för barn och unga med information om barns och ungas läsvanor och biblioteksbesök. Den data som samlades in i undersökningen kan användas för djupare av analys av barns och ungas läsvanor. Framtida läsvaneundersökningar för barn och unga kan med fördel samordnas med bredare kultur- och medievanundersökningar för barn och unga.*
- Kulturanalys tillstyrker förslaget (11.3) om lägesbeskrivningar om läsfrämjande, *men anser att uppdraget bör placeras hos Läsrådet och att rapportering bör ske vartannat eller vart tredje år.*
- Kulturanalys instämmer i delegationens bedömning (11.4) att det finns behov av att undersöka mer permanenta stödformer för läsfrämjande. *Försök med sådana stödformer bör utvärderas av en utomstående part.*

Synpunkter på enskilda förslag och bedömningar

3.6 Förslag och bedömningar gällande små barns språkutveckling

Vikten av samverkan kring små barns språkutveckling

Kulturanalys instämmer med Läsdelegationens bedömning om att samverkan mellan läsfrämjande verksamheter, barnavårdscentraler och förskolor är viktig, samt att samverkan mellan Kulturrådet, Skolverket och Socialstyrelsen bör öka vad gäller små barns språkutveckling.

Vad gäller förslaget om att Kulturrådet, Skolverket och Socialstyrelsen ska ta fram gemensamma informationsinsatser om tidig språkstimulans riktat till föräldrar är förslaget avstyrker Kulturanalys förslaget.

Det är i betänkandet otydligt vilken sorts informationsinsatser som delegationen tänker sig och i vilket sammanhang de ska genomföras. Kulturanalys har inte kunnat hitta någon information i betänkandet som pekar mot att det råder ett behov av att generellt höja föräldrars kunskaper om vikten av tidig språkstimulans.

I betänkandet beskrivs istället att hemförhållande och föräldrars läsintresse påverkar barnens läsintresse. Mot bakgrund av detta anser Kulturanalys att vinsterna med en generell informationsinsats till föräldrar måste vägas mot vinsterna av riktade insatser till grupper med särskilda behov.

I betänkandet beskrivs redan pågående samverkan mellan läsfrämjande verksamheter, barnvårdscentraler och förskolor. Även om betänkandet pekar på utvecklingsbehov förefaller detta vara ett bra sätt att nå en stor del av Sveriges barn och föräldrar, och därmed motverka läsklyftor kopplade till hemförhållanden. Denna redan etablerade struktur bör även kunna användas i samband med eventuella generella informationsinsatser till föräldrar.

6.6 Förslag och bedömningar gällande fritidshem

Möjlighet att söka projektbidrag hos Kulturrådet

Kulturanalys instämmer inte i bedömningen att Kulturrådet vid fördelning av bidrag till läsfrämjande ska prioritera projekt som avser läsfrämjande i fritidshem. Kulturanalys har inte tillräcklig kunskap för att bedöma om fritidshem är en bra miljö för läsfrämjande verksamhet eller inte. I andra delar av betänkandet framkommer dock att barn i unga åldrar läser mer frekvent än barn och ungdomar i högstadium och gymnasium. Mot den bakgrunden går det att ifrågasätta om bidrag till den yngre målgrupp som går på fritidshem ska prioriteras i Kulturrådets bidragsgivning.

7.4 Förslag och bedömningar gällande läsning på lov

Kulturanalys tillstyrker delegationens förslag att på försök införa verksamhetsbidrag för läsfrämjande organisationer. Vi menar vidare att försöksverksamheten, om den ska tjäna som underlag för framtida politiska insatser, inte bara bör följas upp, utan även utvärderas av en oberoende part. Vid utformning av försöksverksamheten är det viktigt att beakta att försöket utformas på ett sätt som möjliggör utvärdering

I avsnitt 12.2.1 föreslås försöksverksamheten finansieras genom att 1 miljon årligen under två år överförs från Kulturrådets bidrag till läsfrämjande insatser under skollov inom anslag 1:6, vilket anses motsvara kostnaderna för två halvtidsanställda på årsbasis. Delegationen menar därmed att förslaget inte innebär några nya kostnader för staten. Kulturanalys anser att två år är för kort tid för att kunna bedöma hur försöket fungerat och vilka eventuella effekter som uppnåtts. Vi uppfattar det som att meningen med försöket är att ge en läsfrämjande aktör större möjlighet till långsiktig planering. Två år menar vi är för kort tid för att skapa möjligheter till långsiktighet.

8.7 Förslag och bedömningar gällande bibliotek och läsfrämjande

Kulturanalys tillstyrker delegationens förslag om utvecklad kompetensutveckling för bibliotekarier vad gäller litteratur- och läsfrämjande.

Vad gäller utformningen av den långsiktiga kompetensutvecklingen vill Kulturanalys framföra två synpunkter som bör beaktas i det fortsatta arbetet. För det första visar Kulturanalys tidigare studie av Skapande skola-bidraget att utlysningar av statliga bidrag som söks av kommuner tenderar att missgynna kommuner med liten befolkningensmängd, som i vissa fall överhuvudtaget inte söker bidragen.¹ Den faktiska fördelningen av bidrag riskerar att bero mer på kommunernas förutsättningar än på de faktiska behoven, och därmed även att bidra till ökade skillnader mellan olika delar av landet. Liknande slutsatser har framförts av Riksrevisionen i rapporten *Riktade statsbidrag till skolan – nationella prioriteringar men lokala behov* (RiR 2017:30).

För det andra utgör de regionala biblioteken redan idag en funktion för fortbildning och rådgivning till folkbiblioteken.² Enligt bibliotekslagens 11§ syftar den regionala biblioteksverksamheten bland annat till att främja verksamhetsutveckling och kvalitet hos folkbiblioteken. Här finns alltså redan en uppbyggd infrastruktur med erfarenhet av att arbeta med fortbildning som bör tas tillvara i ett framtida läsfrämjandelyft. Att involvera regionbiblioteken, som har god kunskap om förutsättningarna i respektive läns olika kommuner, kan också vara ett sätt att uppnå en mer jämlik och behovsanpassad fördelning av kompetensutvecklingsinsatserna. Eftersom regionbiblioteken är en del av kultursamverkansmodellen bör det regionala inflytandet beaktas vid utformningen av en kommande satsning på kompetensutveckling.

9.4 Förslag och bedömningar gällande läsande förebilder

Behovet av läsfrämjande insatser för vuxna

Kulturanalys instämmer i delegationens bedömning att föräldrar har ett stort inflytande över barnens läsvanor och att det därför finns anledning att stärka föräldrar som läsande förebilder. Kulturanalys har i dagsläget inte adekvat kunskap för att kunna bedöma delegationens förslag på åtgärder avseende läsfrämjande för vuxna.

I sammanhanget är det dock viktigt att uppmärksamma variationer i den vuxna befolkningens läsvanor utifrån kön, utbildningsnivå och upplevd social klass. Dessa skillnader framkommer tydligt i Kulturanalys senaste rapport om den vuxna befolkningens kulturvanor.³ I Kulturanalys undersökning av barns och ungas kulturvanor framkommer relativt stora skillnader i barnens läsvanor utifrån föräldrarnas utbildningsbakgrund, särskilt vad gäller barn/ungdomar i tonårsålder. Barn med utländsk bakgrund läser enligt undersökningen mer frekvent än barn med minst en svenskfödd förälder. Flickor läser mer än pojkar, särskilt vad gäller skönlitteratur.⁴ En närmare beskrivning av undersökningen ges under rubriken 11.2.

¹ Se Kulturanalys 2013. *Skapande skola. En första utvärdering*, s. 45–50

² Se Kulturanalys 2018. *Kulturarbetare eller byråkrat. Regionala kulturkonsulenters roller och förutsättningar*

³ Kulturanalys 2018. *Kulturvanor i Sverige 1989–2017*. Kulturfakta 2018:2, s. 28–30

⁴ Kulturanalys 2017. *Barns och ungas kulturaktiviteter*. Kulturfakta 2017:5, s. 71

Utifrån delegationens utgångspunkt om vuxna som läsande förebilder för barn och unga menar vi att insatser i första hand bör syfta till att utjämna skillnader i läsvanor mellan olika grupper i samhället. Vid utformningen av kommande insatser bör hänsyn därför tas till de skillnader som framkommer i kultur- och läsaneundersökningar. Det kan, som delegationen föreslår, handla om att särskilt uppmärksamma manliga läsare, men utifrån kulturvanerapporterna som Kulturanalys publicerat finns även anledning att adressera skillnader utifrån utbildningsbakgrund. Vidare menar Kulturanalys att det finns behov av fördjupad kunskap om de bakomliggande orsakerna till skillnader i läsvanor kopplat till könstillhörighet och utbildningsnivå.

Läsfrämjandeambassadörer för de nationella minoritetsspråken

Kulturanalys avstyrker delegationens förslag om läsambassadörer för de nationella minoritetsspråken såsom det nu är utformat.

Kulturanalys instämmer med delegationen om att det kan finnas behov av särskilda läsfrämjande insatser inom de nationella minoritetsspråken och anser också att detta kan vara en viktig insats för bevarandet av respektive minoritetsspråk. En standardiserad lösning i form av läsambassadörer av det slag som delegationen föreslår är vi dock tveksamma till. Ur resursperspektiv förefaller det inte heller optimalt att flera kommuner parallellt bygger upp tjänster som läsambassadörer.

Vi menar att det viktiga är att det sker läsfrämjande insatser lokalt och att dessa insatser är väl förankrade och sker med inflytande från de nationella minoriteterna själv. Detta kan möjligtvis ske genom en kommunalt anställd tjänsteman men skulle också kunna ske genom kulturverksamheter eller civilsamhällesorganisationer som är förankrade eller företräder de nationella minoriteterna.

10.1–10.3 Uppföljning av barns och ungas läsning

Kulturanalys anser att delegationens bedömning angående uppföljning saknar konkretion. I den fortsatta beredningen finns behov av att utveckla former för uppföljning, men också utvärdering av, barns och ungas läskunnighet och läsvanor utifrån de nationella målen för litteratur- och läsfrämjande. Kulturanalys anser att befintliga kultur- och läsaneundersökning bör utgöra ett viktigt instrument i detta arbete.

Kulturanalys konstaterar att det i delegationens uppdrag inte ingått att behandla frågor som rör utvärdering, men däremot frågor som berör uppföljning. I delegationens direktiv framgår uppgiften att ”säkerställa att uppföljning kan ske i enlighet med de nationella målen för litteratur- och läsfrämjande samt skolans styrdokument”. Kulturanalys menar att delegationens uppgift varit något begränsande då utvecklingen i relation till de nationella målen för litteratur- och läsfrämjande visserligen i någon mån kan följas upp årligen, men att det också finns behov av utvärdering i förhållande till målen.

Delegationen skriver i betänkandet att det är ”av största vikt att följa upp de insatser som görs, utvärdera resultaten och utifrån dessa resultat förbättra kommande insatser” (s. 30). I avsnitt 10.1–10.3 om uppföljning kommer delegationen i princip inte längre än att konstatera att uppföljning och

utvärdering är viktigt. Vi hade önskat oss ett mer genomarbetat förslag om hur nationella målen för litteratur- och läsfrämjande kan följas upp (och hur de olika föreslagna insatserna kan utvärderas mot målen) samt vem som är ansvarig för de olika delarna i detta arbete.

Precis som i fallet med Sveriges nationella kulturpolitiska mål är det övergripande nationella målet för litteratur- och läsfrämjande visionärt till sin karaktär. Att utvärdera resultaten av olika insatser mot detta mål kräver därmed ett arbete med att tolka och operationalisera målets innebörd. Kulturanalys uppfattar att den delen av det nationella målet som handlar om tillgång till litteratur av hög kvalitet ligger inom kulturpolitikens område medan den delen av målet som handlar om läsförmåga främst ligger inom utbildningspolitikens område. Vad gäller det förstnämnda skulle ett kartläggnings- och definitionsarbete behöva göras som en grund för utvärdering och uppföljning. Detta liknar det arbetet som Kulturanalys redan gjort vad gäller de nationella kulturpolitiska målen, och som presenterats i PM till kulturdepartementet.⁵ Ett liknande arbete skulle skapa en bättre grund för både en övergripande utvärdering på nationell nivå och för uppföljningar av enskilda statliga myndigheters arbete.

Kopplat till det nationella målet finns tre utpekade syften med de statliga insatserna – att läsförmågan ska förbättras jämfört med idag, att fler än idag regelbundet ska ta del av skön- och facklitteratur samt att kunskapen om läsningens betydelse för utbildning, bildning och delaktighet i samhällslivet ökar jämfört med idag. Som tydligt framgår i bilaga 2 till utredningen finns idag flera olika undersökningar som kan utgöra verktyg i relation till de två första av dessa syften. Vad gäller det andra syftet finns tydliga kopplingar till de kulturvaneundersökningar för vuxna som SOM-institutet genomför i samarbete med Kulturanalys samt Kulturanalys egna kulturvaneundersökning för barn och unga. Med utgångspunkt i undersökningarna finns möjlighet att på en övergripande nivå följa den svenska befolkningens läsvanor över tid.

10.5 Förslag gällande samverkan kring barns och ungas läsning

Kulturanalys tillstyrker förslaget att inrätta ett Läsråd med uppdrag att samla och samordna olika aktörer i hela samhället kring barns och ungas läsande i och utanför skolan. Men vi anser att betänkandets förslag till sammansättning och uppdrag bör utredas vidare.

Kulturanalys tillstyrker förslaget att inrätta ett Läsråd för det första mot bakgrund av Delegationens övertygande argumentation i betänkandet om att barns och ungas läsning är ett ansvar för hela samhället. Det finns ett behov av att se frågor om barns och ungas läsning och läsfrämjande i ett sektorsövergripande perspektiv och det är tydligt att frågorna berör flera olika departement. För det andra ser vi likheter med de slutsatser och rekommendationer som vi lämnade i vår utvärdering av Skapande skola 2013. Där rekommenderade vi ett gemensamt ansvarstagande och ökad samverkan mellan utbildningspolitik och kulturpolitik på alla nivåer, för att insatserna inom Skapande skola skulle ”få bästa möjliga förutsättningar att ge långsiktiga effekter”.⁶ Då föreslog vi en gemensam arbetsgrupp för utbildningsdepartement och kulturdepartement för att samordna de nationella

⁵ Myndigheten för kulturanalys 2016. *Utveckling av resultatindikatorer för kulturpolitik*. Dnr: 2016-84

⁶ Kulturanalys 2013. *Skapande skola. En första utvärdering*, s. 91

insatserna. Vi ser ett liknande behov för arbetet med barns och ungas läsning och läsfrämjande.

Samverkan mellan många aktörer och nivåer innebär stora utmaningar som vi känner igen från bland annat Skapande skola. Det går att ifrågasätta vad ett Läsråd kan utträta som inte kan utföras inom eller mellan redan existerande myndighetsstrukturer. Ett alternativ till Läsrådet skulle vara att Skolverket och Kulturrådet ges tydligare uppdrag att samverka kring kunskapsuppbyggnad och kunskaps spridning vad gäller läsfrämjande. Dessa skulle också kunna ta Läsidelegationens arbete vidare genom att utifrån sina respektive uppdrag samla och följa utvecklingen inom det läsfrämjande området och vid behov även lämna förslag till insatser.

Eftersom fler politikområden än utbildning och kultur har del i ansvaret för frågor kring läsning och läsfrämjande samt även andra delar av samhället bör involveras i arbetet, räcker det inte att inrätta en interdepartemental arbetsgrupp. För att undvika en situation där arbetet blir personberoende och inte får det beslutsmandat som behövs, är det nödvändigt med en sådan samlande, permanent funktion som Läsrådet föreslås vara. Läsrådet kan stå för kontinuitet och vara en arena där många olika aktörer är medansvariga och har medinflytande.

I förslagsdelen skriver delegationen att Läsrådet bör vara "ett samarbete mellan politikområdena kultur och utbildning" (s. 175). Kulturanalys menar att även de departement som har ansvar för barnrättsfrågor, folkhälsofrågor och integrationsfrågor borde vara med i samarbetet. För att frågan om barns och ungas läsande ska få genomslag är det av största vikt att det kommer tydliga politiska signaler inom respektive politikområde om att frågan är prioriterad. Delegationen hänvisar bara till att samverkan ska ske på alla nivåer, inte hur den ska initieras. Kulturanalys menar att Läsrådet kan få den initierande och inspirerande roll som delegationen efterfrågar om den ges tydliga mandat från alla samarbetande departement.

Vidare är den föreslagna sammansättningen av Läsrådet så bred och omfattande att det riskerar att bli en ohanterlig församling. Delegationen skriver att Läsrådet vid sidan av representanter för centrala myndigheter bland annat ska bestå av representanter för en rad olika intresseorganisationer och att det "är av vikt att representanterna har mandat från sina respektive verksamheter" att fatta beslut (s. 175). Representanter för enskilda myndigheter kan mycket väl ges mandat att delta i beslut för sina respektive verksamheter som delegationen efterfrågar. Att representanter för olika organisationer eller verksamheter ska kunna svara för hela civilsamhället eller näringslivet är däremot inte möjligt. Kulturanalys föreslår att Läsrådet får en sammansättning med representanter för särskilt utvalda verksamheter utifrån kommittédirektiv, där prioriterade uppgifter för den första försöksperioden anges. Arbetet måste planeras långsiktigt och rådets sammansättning bör planeras på ett sådant sätt att ledamöter kan bytas ut efter vilka frågor som Läsrådet arbetar med under olika perioder.

Delegationen föreslår att Läsambassadören bli Läsrådets ordförande, anställd på halvtid (s. 175). Detta gör att läsambassadörens roll och det utåtriktade arbete som bedrivits av tidigare läsambassadörer riskerar att påverkas negativt. Betydelsen av läsambassadörens nuvarande funktion bör därför beaktas i den fortsatta beredningen av detta förslag.

I kapitlet om framtidsfrågor föreslår delegationen att KB ska ges i uppdrag att, i samverkan med Kulturrådet, årligen ta fram en ”samlad rapport om läget inom det läsfrämjande området utanför skolan” (s. 181). Kulturanalys anser för det första att detta snarare är en uppgift för Läsrådet och inte för KB och Kulturrådet. För det andra menar Kulturanalys att utvecklingstakten inom området inte motiverar en årlig rapport. Vi rekommenderar att avrapporteringen till regeringen görs vartannat eller vart tredje år.

Läsdelegationen föreslår i konsekvensavsnittet (s. 186f) att Läsrådet inledningsvis bör utformas som en kommitté. Delegationen föreslår att det vid slutet av treårsperioden bör utredas om Läsrådet ska vara en permanent funktion och hur denna funktion i så fall bör utformas. Kulturanalys instämmer i att om ett Läsråd inrättas som kommitté, bör dess arbete utvärderas innan det permanentas. En sådan utvärdering bör genomföras av en utomstående part och ha formen av ett löpande treårigt utvärderingsuppdrag snarare än ett kortare utvärderingsuppdrag som formuleras i slutet av den treåriga försöksperioden.

11.1 Grundutbildning för yrkesgrupper som arbetar med barns och ungas läsning

Kulturanalys instämmer med delegationens bedömning i de delar som berör bibliotekarieutbildning, och avstår från att lämna synpunkter i de delar som berör utbildning för lärare och annan pedagogisk personal.

Kulturanalys har inte kunskap att bedöma nuvarande innehåll och kvalitet i bibliotekarieutbildningarna men anser likt delegationen att det är viktigt att det finns möjlighet för biblioteksstuderande att få del av relevanta kunskaper inom litteraturförmedling, läsfrämjande samt små barns språkutveckling.

11.2 Forskning och kunskapspridning

Kulturanalys instämmer i delegationens bedömning angående behov av läsaneundersökningar för barn och unga. Vad gäller de förslag som rör forskning om läsinlärning avstår Kulturanalys från att lämna synpunkter.

Kulturanalys publicerade år 2017 en rapport om kulturvanor för barn och unga som grundades i en enkätundersökning av elever i åk 5 och 8 i grundskolan samt årskurs 2 i gymnasiet. I denna undersökning ingick flera frågor om läsning av olika medier såsom böcker, tidningar och bloggar. Dessutom undersöktes barns och ungas besök vid bibliotek, både vad gäller frekvens och vad gäller syfte med besöken. Svaren i undersökningen har även kopplats till registerdata med bakgrundsvariabler såsom kön, föräldrars utbildningsnivå samt utländsk bakgrund.⁷ Även om resultat redan presenterats i en rapport finns goda möjligheter att genomföra fördjupade analyser av barns och ungas läsvanor utifrån undersökningen. Kommande undersökningar av läsvanor kan med fördel samordnas med kartläggningar av barns och ungas övriga kultur- och medievanor.

11.3 Uppföljningar som leder till utveckling

Kulturanalys tillstyrker förslaget om lägesbeskrivningar om läsfrämjande. Om regeringen väljer att inrätta ett Läsråd menar vi dock att uppdraget bör placeras där,

⁷ Se Kulturanalys 2017. *Barns och ungas kulturaktiviteter*. Kulturfakta 2017:5

vilket även framgår i våra synpunkter under rubriken 10.5. Kulturanalys menar också att utvecklingstakten inom området inte motiverar en årlig rapport. Vi rekommenderar att avrapporteringen till regeringen görs vartannat eller vart tredje år.

11.4 Finansieringsformer för läsfrämjande verksamhet

Kulturanalys instämmer i delegationens bedömning att det finns behov av att undersöka mer permanenta stödformer för läsfrämjande. I likhet med delegationens förslag om försök med verksamhetsbidrag för läsfrämjande verksamhet på skollov kan sådana stödformer med fördel etableras på försök och utvärderas av en utomstående part. Som delegationen påpekar i avsnitt 10.2 (s. 168) är uppföljning och utvärdering grunden för att kunna bedöma om insatserna fungerar och vilka förändringar som krävs.

11.5 Barns och ungas läsintresse och den digitala tekniken

Kulturanalys tar inte ställning till delegationens bedömning avseende läsning och den digitala tekniken. Vi anser dock att det är viktigt att beakta de nya former för läsande som den digitala utvecklingen för med sig samt att följa hur den digitala utvecklingen påverkar barns och ungas läsvanor.

Beslut i detta ärende har fattats av myndighetschefen Sverker Härd. Utredaren Love Ander har varit föredragande. I beredningen av ärendet har även verksamhetssamordnaren Erik Peurell deltagit.

Sverker Härd
Myndighetschef

Love Ander
Utredare